

LIIKENNE- JA VIESTINTÄVALIOKUNNAN MIETINTÖ 10/2010 vp

Hallituksen esitys laiksi lentoliikenteen valvontamaksusta annetun lain 4 §:n muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 16 päivänä syyskuuta 2010 lähettänyt liikenne- ja viestintävaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen laiksi lentoliikenteen valvontamaksusta annetun lain 4 §:n muuttamisesta (HE 131/2010 vp).

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- hallitussihteeri Maija Ahokas, neuvotteleva virkamies Piia Karjalainen ja neuvotteleva virkamies Sabina Lindström, liikenne- ja viestintäministeriö

- apulaisjohtaja Susanna Metsälampi ja talousjohtaja Juhani Nikula, Liikenteen turvallisuusvirasto
- liiketoimintajohtaja Reijo Tasanen, Finavia Oyj
- suunnittelupäällikkö Sverker Skogberg, Finnair Oyj
- hallintojohtaja Simo Sukselainen, Finnish Commuter Airlines Oy.

Lisäksi kirjallisen lausunnon ovat antaneet
— valtiovarainministeriö
— Blue1.

HALLITUKSEN ESITYS

Lentoliikenteen valvontamaksusta annetun lain 4 §:ää ehdotetaan muutettavaksi siten, että jokaiseen edellisenä kalenterivuonna lentoasemalta kaupallisessa ilmakuljetuksessa olevalla ilma-aluksella lähteneeseen, vähintään kaksivuotiaaseen matkustajaan kohdistuvan lentoliikenteen

valvontamaksun määrää korotettaisiin 0,80 eurosta 1,00 euroon.

Esitys liittyy vuoden 2011 valtion talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan vuoden 2011 alusta.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Yleistä

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää esitystä tarpeellisenä ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunta puoltaa lakiehdotuksen hyväksymistä muuttamattomana seuraavin huomautuksin.

Lentoliikenteen valvontamaksusta annetun lain (1249/2005) 4 §:ää ehdotetaan muutettavaksi siten, että lentoliikenteen valvontamaksun määrää korotettaisiin 0,80 eurosta 1,00 euroon jokaista edellisenä kalenterivuotena kaupallisessa ilmakuljetuksessa olevalla ilma-aluksella lentoasemalta lähtenyttä, vähintään kaksivuotiasta matkustajaa kohti. Esityksen mukaan maksuvelvollinen on kukin lentoaseman pitäjä ja maksu peritään 20 000 euroa ylittävältä osalta. Maksun tuotto olisi ehdotetun korotuksen jälkeen vuonna 2011 yhteensä 7 800 000 euroa, ja valtion tulot lisääntyisivät 1 560 000 eurolla.

Lentoliikenteen valvontamaksu on veronluonteinen maksu, jonka kantamisesta ja valvonnasta huolehtii Liikenteen turvallisuusvirasto. Lentoliikenteen valvontamaksua peritään valtiolle lentoturvallisuuden valvontaa ja ilmailun julkisia hallintotehtäviä varten. Valvontamaksu on tarkoitettu sellaisten ilmailuviranomaisen tehtävien rahoittamiseen, joita ei rahoiteta valtion talousarviosta ja joita ei voida maksuperustelain (150/1992) perusteella rahoittaa suoritemaksuilla. Tämänkaltaisia tehtäviä ovat muun muassa siviili-ilmailun kansainvälisten sopimusten täytäntöönpano ja soveltaminen, Suomeen laskeutuvien koneiden tarkastukset, lentomatkustajien oikeuksien valvonta sekä eräät muut sellaiset liikenneoikeuksien käyttämiseen liittyvät luvat, joista kansainvälisen käytännön mukaan ei peritä maksuja.

Esityksen perustelut

Esityksen perustelujen mukaan maksun tasoa joudutaan nostamaan 0,80 eurosta 1,00 euroon johtuen lentoliikenteen matkustajien määrän vähentymisestä ja ilmailuviranomaisten kustannusten noususta.

Lentoliikenteen valvontamaksun perusteena olevien matkustajien määrä on laskenut vuoden 2008 8,3 miljoonasta 7,65 miljoonaan matkustajaan vuonna 2009. Vuonna 2010 tämän matkustajamäärän arvioidaan nousevan hieman alle kaksi prosenttia edellisen vuoden tasosta, jolloin matkustajia olisi 7,8 miljoonaa.

Lentoliikenteen valvontatoiminnan menot ovat kasvaneet vuoden 2009 7,1 miljoonasta eurosta arviolta 9,4 miljoonaan euroon vuonna 2010. Vuonna 2011 näiden menojen arvioidaan nousevan 10,1 miljoonaan euroon. Kustannusten varsin merkittävän kasvun syitä ovat loppuvuonna 2009 toteutetut noin 10 henkilötyövuoden rekrytoinnit mm. EU-sääntelyn ja kansainvälisten säännösten vaatimien uusien asiantuntijatehtävien vuoksi. Lisäksi valvontatoiminnan kustannuksia lisäävät toimitilavuokrien sekä kansainvälisen sääntelyn vaatimuksista johtuvien koulutusmenojen ja välttämättömien matkakustannusten kasvu.

Valvontamaksun arviointia

Eräät alan toimijat ovat esittäneet asiantuntijalausunnoissaan kritiikkiä maksun korotuksesta ja pitäneet sitä kohtuuttomana mm. ottaen huomioon sen, että lentoliikenne on parhaillaan vasta toipumassa kansainvälisestä taantumasta. Lisäksi on kiinnitetty huomiota siihen, että lentoasemien liikevaihto on laskenut lentoasema- ja lennonvarmistuspalvelumaksujen alennusten vuoksi, jotka tehtiin syyskuussa 2009 lentoliikenteen tilanteen parantamiseksi.

Valiokunta on pyytänyt ja saanut selvityksiä lentoliikenteen valvontamaksun maksutasosta eri maissa. Kansainvälisen vertailun mukaan Ruotsissa maksutaso on 1,05 euroa matkustajaa kohti ja Italiassa, Irlannissa, Serbiassa ja Geor-

giassa maksutaso vaihtelee välillä 2—17,7 euroa matkustajaa kohti. Isossa-Britanniassa vastaava maksu on 12,76—127,64 euroa matkustajaa kohti riippuen lennon määränpäästä ja matkustusluokasta. Maksut eivät ole kaikilta osin täysin vertailukelpoisia, mutta tehdyn vertailun pohjalta näyttää selvältä, että Suomen maksutaso on maksun ehdotetun korotuksenkin jälkeen suhteellisen matala.

Valiokunnan saaman selvityksen mukaan lentoaseman pitäjä voi päättää itse, siirtääkö se maksun 20 sentin matkustajakohtaisen korotuksen lentoyhtiöiden kautta matkustajilta perittäviin asiakasmaksuihin.

Asiantuntijakuulemisissa on peräänkuulutettu myös viranomaisten tarvetta pyrkiä säästöihin ja toimintansa kustannustehokkuuden lisäämiseen ja tuotu esille, että maksun korottaminen sopii heikosti vuoden 2010 alussa toteutetun ja osin säästösyillä perustellun liikennehallinnon virastouudistuksen jälkeiseen aikaan. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan liikennehallinnon virastouudistuksella tavoitelluista taloudellisista säästöistä pääosa syntyy vasta noin kahden kolmen vuoden kuluessa virastouudistuksen toteuttamisesta.

Lisäksi asiantuntijakuulemisissa on mm. tuotu esille toive porrastaa valvontamaksua siten, että maksu olisi matalampi kotimaan liikenteelle. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan tämä ei ole EU-oikeudellisista syistä kuitenkaan mahdollista, koska lähtökohtana on, että lentoliikenteen harjoittaminen yhteisön sisällä tulee tapahtua yhtäläisin ehdoin.

Valiokunnan johtopäätökset

Valiokunta pitää saamaansa selvityksen perusteella esitettyä maksun korottamista lentoliikenteen turvallisuuden kannalta olennaisen viranomaisvalvonnan turvaamiseksi välttämättömänä. Valiokunta toteaa, että ilmailun turvallisuus on Suomessa tällä hetkellä varsin hyvää tasoa, ja pitää tärkeänä, että lentoliikenteen turvallisuus varmistetaan myös jatkossa ilmailuviranomaisen toiminnan riittävällä rahoituksella.

Valvontamaksun kertymä riippuu jatkossa matkustajamäärien kehityksestä. Lentoliikenteen valvontamaksun määrää on muutettu jo kerran aikaisemmin. Maksu oli aluksi vuoden 2006 alusta 0,90 euroa matkustajaa kohti, mutta lentomatkustajien määrän kasvettua ennakoitua nopeammin sen määrä laskettiin 0,80 euroon vuoden 2008 alusta lukien.

Valiokunta pitää tärkeänä, että mikäli valvontamaksun maksukertymä kasvaa jatkossa lentoliikenteen asiakasmäärien lisääntyessä tai viranomaisten menojen vähentyessä selkeästi yli viranomaistoimintojen tarpeen, maksun tasoa arvioidaan uudelleen tarvittaessa pikaisellakin aikataululla.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella liikenne- ja viestintävaliokunta ehdottaa,

että lakiehdotus hyväksytään muuttamattomana.

LiVM 10/2010 vp — HE 131/2010 vp

Helsingissä 7 päivänä lokakuuta 2010

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Martti Korhonen /vas	Lyly Rajala /kok
jäs.	Mikko Alatalo /kesk	Tero Rönni /sd
	Leena Harkimo /kok	Ilkka Viljanen /kok
	Risto Kuisma /sd	Anne-Mari Virolainen /kok
	Mats Nylund /r	vjäs. Esko Ahonen /kesk
	Pentti Oinonen /ps	Lauri Oinonen /kesk.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Juha Perttula.